

Zádor Orsolya[1]: Néhány észrevétel a pénzmosás tényállásához

Debreceni Jogi Műhely, 2006. évi (III. évfolyam) 4. szám, (2006. október)

Bevezetés

A bűnelkövetők jelentős hányadát a tekintélyes anyagi haszon megszerzésének a lehetősége motiválja a különböző deliktumok megvalósítására. Tekintettel arra, hogy a bűncselekményekből származó vagyon – növelve a jogellenes cselekmények hatáságok általi felfedezésének esélyét – jogszerű tevékenység gyakorlása során nem használható fel, az elkövetők az illegális úton szerzett jövedelem számottevő része tekintetében arra törekednek, hogy annak eredetét a gazdaságban történő befektetés útján felismerhetetlenné tegyék, azaz „tisztára mossák”.

A pénzmosás - amely kifejezés az angol „money laundering” szó szerinti fordítása - egy olyan folyamat, amelynek során sorozatos átutalásokkal és más módszerekkel a jogellenes úton szerzett vagyon eredetét – jellemzően ellenérték fejében – elrejtik, felismerhetetlenné teszik, lehetővé téve a bűncselekményből származó pénz legális gazdaságba történő visszaforgatását, hogy az végül törvényes bevételként jelenhessen meg.

A pénzmosási tevékenységet a legelterjedtebb elmélet szerint három szakaszra, az elhelyezés, a rétegzés és az integrálás fázisára lehet bontani. A pénzmosás - járulékos jellegéből következően - mindig feltételez egy előcselekményt, amely a vagyongyarapodást szüli, de ez az alapdeliktum a pénzmosás szakaszaihoz nem tartozik hozzá. Az elhelyezés stádiumában a vagyon elválik az alapbűncselekménytől, és pénzügyi szervezetekhez, jellemzően bankokhoz kerül. A rétegzés, más néven a bújtatás fázisában a bűncselekményből származó jövedelmet elkülönítik a forrástól, vagyis a pénzmosás nyomait tüntetik el. A bevételeket elrejtik úgy, hogy a vagyon megszerzője és a bűnös eredetű pénz közötti kapcsolatot ne lehessen felfedezni.[2] Az utolsó szakaszban, amelyet integrálásnak vagy hazatelepítésnek neveznek, jut vissza a jövedelem a gazdaságba, amelyet legális üzleti forrásból származónak tüntetnek fel. Az integrálás után az elkövető törvényes magyarázatot tud adni a felhalmozott vagyonára.[3]

Jelen tanulmány néhány olyan hiányosságra és ellentmondásra igyekszik – a problémafelvetés szintjén – felhívni a figyelmet, amelyek a Büntető Törvénykönyv 303-303/A. §-ait érintik, ezért a Pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség, valamint – keretdiszpozíció lévén – az e bűncselekmény háttérnormáit képező szabályozás ismertetésétől eltekintek.

A „büntetendő cselekmény” mint a pénzmosás alapcselekménye

A pénzmosás, mint járulékos bűncselekmény mindig feltételez egy időben korábban megvalósított alapcselekményt. A törvényalkotó eredeti célja arra irányult, hogy a pénzmosás előcselekményeként olyan tényállásokat határozzon meg, amelyek kifejezetten a szervezett bűnözéssel hozhatók összefüggésbe. Mára az alapdeliktumok körének kibővítése következtében a pénzmosás alkalmazási köre olyan szélessé vált, hogy már nem szükségszerűen kapcsolódik a szervezett bűnözéshez.[4]

Az eredeti, 1994-ben bevezetett szabályoktól eltérően a Btk. az alapcselekmények meghatározásakor nem a „bűncselekmény”, hanem a „büntetendő cselekmény” kifejezést használja, melynek következtében a pénzmosás miatti felelősségre vonáshoz az előcselekmény tekintetében elegendő annak megállapítása, hogy az adott magatartásra a törvény büntetés kiszabását rendeli, nem szükséges az alapdeliktum elkövetőjének büntethetőségét vizsgálni. Így a pénzmosás és az alapcselekmény közötti kapcsolat a

felelősségre vonás szempontjából viszonylag lazábbá vált, hiszen pénzmosás elkövetése miatt – e bűncselekmény elleni eredményesebb fellépés igényének indokával – abban az esetben is születhet büntetőjogi felelősséget megállapító ítélet, ha az előcselekmény alanya nem büntethető.

A „büntetendő cselekmény” kifejezés használatával kapcsolatosan alapvető problémaként jelenik meg, hogy nem ad egyértelmű választ arra, hogy a pénzmosás megállapításához szükséges-e az előcselekmény tárgyában hozott jogerős ítélet. A nemleges válasz mellett felhozható érvek egyrészt gyakorlati megfontolásokkal igazolhatók, hiszen a pénzmosás térhódítása elleni fellépéshez fűződő érdek a gyors intézkedéseket indokolja, az alapügy befejezéséig pedig a pénzmosás bizonyítékai könnyen elenyészhetnek, meggátolva ezzel az egyébként is komoly akadályokba ütköző bizonyítást. Emellett az a tény is gyakorlati nehézségeket okozhat, hogy a pénzmosással érintett vagyon rendszerint szervezeten elkövetett alapbűncselekményekből származik, és annak megállapítása szinte lehetetlen, hogy adott összegek mely konkrét tethoz kapcsolódnak. Másrészt maga a törvényszöveg nem elbírált bűncselekményről szól, kifejezetten nem követeli meg az előcselekmény vonatkozásában a jogerős ítélet meghozatalát.

Nyomós ellenérvként azonban ki kell emelni, hogy csak bíróság jogosult deklarálni azt, hogy a pénzmosás elkövetési tárgya, a dolog büntetendő cselekményből származik-e vagy sem, és ez gyakorlatilag jogerős ítéletben történő elbírálást jelent. Emellett a Be. rögzíti, hogy az ügyész a nyomozást, a bíróság pedig az eljárást határozattal felfüggeszti, ha annak folytatásához előzetes kérdésben hozott döntést kell beszerezni,[5] az a tény pedig, hogy a pénzmosással érintett dolog eredete egy büntetendő cselekményhez köthető, jelen esetben megítélésem szerint előzetes kérdésnek minősül. További kérdésként merül fel, hogy mi a bíróság teendője, amennyiben az alapcselekmény miatt másik bíróság jár el, illetve ha csupán pénzmosás miatt indult eljárás, törvényes vád hiányában a bíróság dönthet-e jogszerűen a büntetendő cselekmény – mint tényállási elem – fennállásáról a pénzmosás megállapíthatóságának vizsgálatakor. Azonban ezek a problémák elsősorban a büntetőeljárás jog szabályait érintik, amelyek részletezését – a téma jelen tanulmányban történő, elsődlegesen anyagi jogi megközelítése miatt – mellőzöm.

A fenti megállapításokra tekintettel az általánosan elfogadott álláspont szerint bárki által bárhol elkövetett, a magyar törvény szerint is szabadságvesztéssel büntetendő előcselekmény gyanúja megalapozhatja a pénzmosás miatti eljárást, de a pénzmosás bizonyításának ki kell terjednie az alapcselekmény megállapíthatóságára is. Ha az eljárást bűncselekmény vagy bizonyítottság hiányában megszüntették, vagy a terheltet ebből az okból felmentették, pénzmosás megállapításának nincs helye.[6] Véleményem szerint azonban a jogbiztonság azt követelné meg, hogy a törvényszövegben szerepeljen a „jogerősen elbírált” kifejezés, mivel az alapcselekmény elkövetésének ténye, annak jogellenes volta olyan előzetes kérdés, amelynek ítéletben történő megállapításától a pénzmosás miatti felelősségre vonással összefüggésben nem lehet eltekinteni. A pénzmosás elleni hatékony fellépés indoka alapján valóban elfogadható a „büntetendő cselekmény” kifejezés használata, azonban meglátásom szerint vitás, hogy a gyakorlatban egy eljárás során, ahol a bűncselekmény-fogalom objektív és szubjektív összetevőinek együttes vizsgálatára kerül sor, mennyire különíthető el büntetendő-büntethető kategória. Az adott cselekmény büntetendőségéről és az elkövető büntethetőségéről a bíróság az eljárás lezárásakor, ítéletében dönt, nem foglal állást külön határozatban kizárólag a cselekmény büntetni rendeltségéről. Ennek következtében pedig a gyakorlatban is nehezen képzelhető el, hogy az alapcselekmény tárgyában hozott jogerős ítélet nélkül a bíróság pénzmosás elkövetése miatt ténybelileg és jogilag megalapozott határozatban döntsön az elkövető felelősségéről.

A szándékos és gondatlan alakzat alapcselekményei közötti eltérés

Az alpbűncselekményekkel összefüggésben az is figyelmet érdemel, hogy a szándékos alakzatnál „szabadságvesztéssel büntetendő cselekményről”, míg a gondatlan változatnál csak „büntetendő cselekményről” szól a törvény. Véleményem szerint indokolatlan ez a megkülönböztetés, hiszen a gondatlan alakzat kisebb büntetési tétellel fenyegetett, és illogikus, hogy az előcselekmények köre a büntetés nemére tekintettel ebben az esetben tágabb. A büntetési alakzatnál azzal, hogy a szabadságvesztéssel büntetendő cselekményeket a jogalkotó kiemeli, éppen a nagyobb súlyú, a jogi tárgyat jobban veszélyeztető változatnál kerülhető el a pénzmosás szankcionálása.

Emellett az alapcselekmények közötti fenti különbségtétel a joghatósági szabályokat is érinti. Annak nincs jelentősége, hogy az alpbűncselekményt és a pénzmosást azonos vagy különböző országban követték-e el, az 1990. november 8-án, Strasbourgban elfogadott, a pénzmosásról, a bűncselekményekből származó dolgok felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló Egyezmény[7] is rögzíti, hogy pénzmosás miatt az adott állam akkor is eljárhat, ha az előcselekmény nem tartozik a joghatósága alá.[8] Az egyetlen feltétele a felelősségre vonásnak az, hogy az alapdeliktum mindkét országban szabadságvesztéssel fenyegetett legyen, viszont a magyarországi szabályozás éppen ezt a feltételt nem követeli meg a pénzmosás vétségének előcselekménye esetében.

Az előbbi megállapítások gyakorlati jelentősége azonban csekély, mivel a Btk. különös részében mindössze néhány bűncselekmény[9] fenyegetett kizárólag pénzbüntetéssel, és ezek előfordulásának esélye a pénzmosás alapcselekményeként is igen kicsi.[10]

A gazdasági tevékenység

A pénzmosás egyik elkövetési magatartásaként – mind a szándékos, mind a gondatlan alakzat esetében – az alapcselekményből származó dolog gazdasági tevékenység gyakorlása során történő felhasználása van meghatározva.

A gazdasági tevékenységet több - nem büntetőjogi vonatkozású - jogszabály is definiálja, azonban nem azonos módon, így a tényállás alkalmazása ebből a szempontból is nehézségekbe ütközik. Az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény szerint gazdasági tevékenység az üzletszerűen - ellenérték fejében, nyereség- és vagyonszerzés céljából, rendszeresen - folytatott termelő vagy szolgáltató tevékenység.[11] Az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény értelmében a gazdasági tevékenység körébe tartozik a bevétel elérése érdekében rendszeresen vagy üzletszerűen végzett tevékenység, így különösen: a mezőgazdasági, a kitermelőipari, az építőipari, a feldolgozóipari, a kereskedelmi, az egyéb szolgáltatói tevékenység, ideértve a szellemi szabadfoglalkozásként folytatott tevékenységeket is.[12] Gál István László a hatályos jogszabályok alapján a következőképpen határozza meg a gazdasági tevékenység fogalmát: nyereség- és vagyonszerzés céljából rendszeresen és ellenérték fejében történő termelő vagy szolgáltató tevékenység, amelyet a magánszemély, illetve a jogi személy vagy egyéb szervezet saját nevében és kockázatára üzletszerűen végez.[13]

A fenti meghatározások alapján nem tartoznak a gazdasági tevékenység körébe azok a tevékenységek, amelyek célja nem a haszonszerzés, vagy amelyek a saját szükségletek kielégítésére irányulnak. Véleményem szerint indokolt lenne a gazdasági tevékenység fogalmának Btk.-beli rögzítése.

A gazdasági tevékenység definíciójának hiánya nyitva hagyja a kérdést, hogy mely cselekményeket kell annak gyakorlása során megvalósítottak tekinteni. Meglátásom szerint a fogalom szűk értelmezése esetén csak az adott természetes vagy jogi személy, illetve szervezet tényleges működése minősülhet gazdasági tevékenységnek, amely nem feltétlenül esik egybe a polgári/kereskedelmi jogi értelemben vett keletkezésétől a megszűnéséig tartó

időszakkal. Ellenben a szélesebb körű értelmezés lehetőséget ad például a felszámolási, vagy csődeljárás során kifejtett magatartásoknak a pénzmosás tényállásán belüli értékelésére.

A büntetlen utócsелеkmény problematikája a pénzmosás alanyának kapcsán

A tényállás 2001-es revíziójának eredményeképpen a pénzmosás szándékos alakzatát bárki megvalósíthatja, akár az előcsелеkmény tettese és részese is. Számos szerző azonban úgy véli, hogy az alapdeliktum elkövetőjének – amennyiben az e bűncselekményből származó dolog vonatkozásában a pénzmosás valamely elkövetési magatartását is megvalósítja – pénzmosásért történő felelősségre vonása nem megengedhető. Ezt azzal indokolják, hogy ilyenkor a pénzmosást büntetlen utócsелеkményként, azaz a látszólagos anyagi halmazat egyik eseteként kellene kezelni. Ekkor ugyanis az utócsелеkményt büntetlenül kell hagyni, ha arra az elkövető azért kényszerül, mert a jogszerű magatartás az önfeljelentés veszélyét jelentené.[14]

Tóth Mihály véleménye szerint nincs az a bűnöző, aki ne próbálná meg az általa elkövetett bűncselekményből származó javak eredetét leplezni, és mivel a törvény nem határozza meg a gazdasági tevékenység fogalmát, gyakorlatilag egyedül akkor nem felel pénzmosásért, ha a megszerzett javakat magáncélra fordítja. Ugyanakkor nem zárja ki, hogy a saját pénz tisztára mosása esetén ne állhatnának az alapcsелеkménnyel valóságos anyagi halmazatban azok a tettek, amelyek önmagukban is jogellenes, büntetést érdemlő „többlet-magatartások”. Ehhez arra lenne szükség, hogy a 303. § az egyes előcsелеkmények sajátosságait is értékelje, ám a jelenlegi megfogalmazás erre nem ad lehetőséget.[15]

Gál István László szerint a szabályozás nem ütközik a büntetőjog dogmatikájának elveibe, hiszen a pénzmosás minőségileg más társadalomra veszélyességgel rendelkezik, önálló jogi tárgya van, és nem feltétlenül kell elkövetni a korábbi bűncselekmény titokban tartása érdekében. Kivételesen ő is lehetőséget lát arra, hogy a hatályos szabályozás mellett büntetlen utócsелеkményként kezeljék a pénzmosást.[16]

Véleményem szerint ténylegesen az alapdeliktumtól, annak jogi tárgyától függ, hogy azonos elkövető esetén megállapítható-e a pénzmosás halmazatban az előcsелеkményével. Büntetlen utócsелеkményről ugyanis akkor beszélhetünk, ha a jogi tárgy sérelme már bekövetkezett az időben korábban megvalósított bűncselekmény eredményeként, és az utóbb elkövetett deliktum ezt a sérelmet már nem fokozza.[17] Ha a pénzmosás tényállása lehetőséget adna az előcsелеkmények közötti differenciálásra azok jogi tárgya alapján, a szükségszerű, feltétlen kapcsolat esetén a pénzmosás büntetlen utócsелеkmény maradhatna. Azonban az egyes csелеkmények jellegzetességének kiemelése bonyolult, adott esetben félreérthető szabályozáshoz vezethet.

A bűnösség és a célzat kérdése

A pénzmosás szándékos alakzata esetében a bűncselekmény realizálásához szükséges, hogy az elkövető az alapdeliktumból származó dolog eredetének leplezése céljából fejtse ki az elkövetési magatartást. Ám a szövegezés nem egyértelmű abban a tekintetben, hogy a célzat csak az első fordulathoz kapcsolódik-e, vagy a második fordulat esetén is fenn kell állnia a tényállásszerűséghez.

Azt mindenképpen meg lehet állapítani, hogy az első fordulat csak akkor valósul meg, ha fennáll a célzat, tehát ha az elkövető a dolgot eredetének leplezése céljából használja fel a gazdasági tevékenysége során. Ebből következik, hogy az első fordulat kizárólag egyenes szándékkal valósítható meg.

Megoszlanak a vélemények abban a kérdésben, hogy a büntetési alakzat második fordulata elkövethető-e eshetőleg szándékkal is, vagy – mivel a célzat a „pénzügyi vagy más bankművelet végzése” elkövetési magatartáshoz is kapcsolódik – szintén csak egyenes szándék esetén beszélhetünk tényállásszerűségről. Az egyik álláspont szerint a

jogszabályszerkesztés hagyományos elveit figyelembe véve csak az első fordulat célzatos, mert ha nem így lenne, akkor az eredetleplezési célzatot kiemelte volna a törvényalkotó a tényállásból. Ezt támasztja alá az is, hogy az elkövetési tárgyat a törvényszöveg a második fordulatnál megismétli.[18] Ezzel ellentétben mások úgy ítélik meg – és ez tekinthető többségi véleménynek –, hogy a jogalkotó nyilvánvaló szándéka szerint a második fordulat is csak a célzat fennállása esetén állapítható meg.[19]

Úgy vélem, hogy a célzat tényállásbeli elhelyezését törvényszerkesztési hibának kell tekinteni, hiszen az eredetleplezési célzat a pénzmosás lényeges eleme, annak megléte nélkül aligha beszélhetünk bűncselekményről. Azonban az egységes értelmezés érdekében szükséges lenne a tényállás átfogalmazása.

A büntethetőségi akadály

A tényállás a pénzmosás elleni hatékonyabb fellépés érdekében büntethetőséget megszüntető okot is szabályoz, ugyanis nem büntethető pénzmosás miatt, aki a hatóságnál önként feljelentést tesz, vagy ilyet kezdeményez, feltéve, hogy a cselekményt még nem, vagy csak részben fedezték fel. A rendelkezés jogpolitikai indoka az, hogy nagyobb érdek fűződik a pénzmosás leleplezéséhez, mint az elkövető megbüntetéséhez. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a pénzmosás felderítésével lehetőség nyílik az alapcselekmény felfedezésére is.

E rendelkezés tényálláson belüli elhelyezéséből az a következtetés vonható le, hogy csupán pénzmosás büntette esetén irányadó. Ezzel azonban kisebb tárgyi súlyú, alacsonyabb büntetési tétellel fenyegetett gondatlan alakzat esetén ki lenne zárva a felelősség alóli mentesülés lehetősége, az elkövetőnek – amennyiben felismeri a dolog bűnös eredetét – éppen abban az esetben nem állna érdekében a bűncselekmény hatóságnál történő feljelentése, amelynél ez jobban elvárható lenne. Úgy vélem, hogy a rendelkezést célszerű lenne a gondatlan alakzat után elhelyezni.

Stádiumok

A jogalkotó büntetni rendeli a pénzmosás előkészületét is, azonban nem általános jelleggel, csak az elkövetésben való megállapodást (két vagy több személy kölcsönös egyetértését feltételezi) szankcionálja. Véleményem szerint ez a kiemelés nem feltétlenül indokolt, hiszen napjainkban a pénzmosáshoz kapcsolódó valamennyi cselekmény miatti felelősségre vonásra irányuló tendencia figyelhető meg. Különösen igaz ez az elkövetést megelőző tevékenységek viszonylatában, hiszen a pénzmosás felfedezésére leginkább a kezdeti fázisban nyílik lehetőség. Tekintettel arra, hogy Magyarországon a tényállás többszöri módosítása ellenére sem született jogerős marasztaló ítélet e bűncselekmény miatt, a büntetéssel való fenyegetettség valamennyi előkészületi magatartásra történő kiterjesztése esetlegesen gyakorlati eredményeket is mutathat a pénzmosás visszaszorításában.

Meglátásom szerint az elkövetési magatartások közül a „gazdasági tevékenység során történő felhasználás” esetén nehézségekbe ütközhet a kísérlet és a befejezett bűncselekmény elhatárolása is, ugyanis nem egyértelmű, hogy a jellemzően több részmozzanatból álló pénzmosási folyamat mely elemének megvalósulása eredményezi a bűncselekmény befejezettségét, az elkövető mely résztevékenységgel meríti ki a felhasználás fogalmát. A gazdasági tevékenység adekvát definíciójának a hiánya, valamint az a tény, hogy a gyakorlatban a pénzmosási technikák rendkívül eltérő sajátosságokkal rendelkeznek, még bonyolultabbá teszi a kérdés megválaszolását. Abból a tényből kiindulva, hogy a pénzmosás rendbelisége nem igazítható a véghezvitt részmozzanatok számához - hiszen ezzel az azonos társadalomra veszélyességgel bíró bűncselekményeket megvalósító pénzmosók között tennénk indokolatlanul különbséget[20] - megállapítható, hogy egyetlen részcselekmény

kifejtése kimeríti a felhasználás fogalmát. Véleményem szerint ez szintén a gyakorlatban, elsősorban a bizonyítás körében okozhat problémát, mivel az eredetleplezési célzat fennállására elsősorban a pénzmosási tevékenység egyes elemeinek egymás után történő, összehangolt megvalósításából lehet következtetni. Amennyiben egyetlen részcselekmény véghezvitelére alapozva történne az elkövető pénzmosás miatti felelősségre vonása, különösen bonyolult kérdés lenne a célzat meglétének bizonyítása.

Halmazati kérdések

A pénzmosás rendbeliségének megállapítása – megítélésem szerint – szintén felvet nem egyértelműen megválaszolható kérdéseket. Az általánosan elfogadott vélemény szerint a rendbeliséget nem célszerű sem az alapcselekmények számához kapcsolni, mivel az elkövetőnek legtöbbször azokról nincs is tudomása, sem pedig a pénzmosás során végrehajtott műveletek számához igazítani, hiszen ez a különböző pénzmosási technikák függvényében eltérően alakul, indokolatlanul különbsége téve a pénzmosók között. Ezért a rendbeliséget azoknak a bűnözői köröknek a számához szokás kötni, amelyek részére az elkövető megvalósította a bűncselekményt.[21] Azonban az erre alapozott ítélet sem feltétlenül vezet méltányos döntéshez abban az esetben, ha a pénzmosás elkövetője ugyanazon „megbízó” számára, hosszabb időn keresztül többször – de nem a folytatólágossághoz megkövetelt rövid időközönként –, több alapcselekményből származó dolgot mos tisztára, mivel megítélésem szerint ezek a körülmények az egyrendbeli pénzmosás miatt történő felelősségrevonás során, a büntetés kiszabása körében nem értékelhetőek megfelelően.

Esetlegesen a „megbízó” által – amennyiben pedig saját alapcselekményből származó dologról van szó, az elkövető által – az elkövetési magatartás kifejtésének céljára elkülönített vagyontömegek számához lehetne a rendbeliséget kapcsolni. Ebben az esetben sem releváns ugyanis az alapcselekmények, illetve a pénzmosási folyamat során kivitelezett részcselekmények száma, viszont lehetővé válna halmazati büntetés kiszabása abban az esetben is, ha a pénzmosó egy adott személy vagy szervezet számára több alkalommal valósítja meg a pénzmosást anélkül, hogy a folytatólágosság feltételei fennállnának.

Záró gondolatok

A pénzmosás tényállását 1994 óta számos alkalommal módosították. Szükségtelen hangsúlyozni, hogy ez nem igazolja a büntetőjoggal szemben támasztott állandóság követelményét, és nem szolgálja a jogbiztonságot. Azonban a többszöri módosítás ellenére is merülnek fel olyan kérdések e bűncselekmény büntetőjogi szabályozása kapcsán, amelyek alapvető akadályokat állítanak a tényállás gyakorlatban történő alkalmazása elé.

Úgy vélem, a törvényszerkesztési, szövegezési hibák - az eredetleplezési célzat és a büntethetőséget megszüntető ok nem megfelelő elhelyezése, illetve az, hogy a gondatlan elkövetésnél alapcselekményként büntetendő cselekmény, míg a szándékosnál szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény szerepel – kijavítása, a gazdasági tevékenység fogalmának meghatározása az elmélet szintjén felmerülő számos nézetkülönbség feloldását segítené elő. Problematikusabb az előcselekmény elkövetőjének pénzmosás miatti felelősségre vonásával, illetve az alpbűncselekmény elkövetését kimondó jogerős ítélet meg nem követelésével kapcsolatos kérdés megválaszolása. Ezek a rendelkezések elsősorban az eljárások eredményességének előmozdítása miatt indokoltak (az más kérdés, hogy sajnos ezt a gyakorlat még mindig nem igazolja), azonban a dogmatika határait erősen feszegetik.

Orsolya Zádor: Observations in connection with the regulation of money laundering

The purpose of a large number of criminals carrying out crimes is to generate a profit for themselves. As the funds with an illegal origin cannot be applied in pursuance of legal activities, criminals aim to conceal the identity of the profit derives from crimes.

Money laundering is the processing of the criminal proceeds to disguise the illegal origin of funds. It is often described as occurring in three stages: placement, layering, and integration.

In the placement stage, the launderer introduces his illegal profits into the financial system. After the funds have entered the economy, the layering phase takes place, in which the launderer engages in a series of conversions or movements of the assets to distance them from their source. Then in the third stage – integration – the funds re-enter the legitimate economy.

It is indispensable to penalize money laundering in the national penal codes to contribute the efficiency of combatting against organized crime.

The aim of the present essay is to point at some deficiencies and contradicts occur in the Hungarian Criminal Code in connection with the regulation of money laundering. Firstly, the difficulties stemming from the use of the expression “indictable offence” to define the basic/pre-crime of money laundering are emphasized in the study. Problems related to the structure of the paragraphs – for example the emplacement of the purpose –, the absence of a certain definition of “economic activity”, and questions about accountability of the basic/pre-crime’s perpetuator for money laundering are also concerned.

[1] Egyetemi tanársegéd, DE ÁJK Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék

[2] A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 1/2004. évi ajánlása a terrorizmus finanszírozása és a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról (www.pszaf.hu/engine.aspx?page=search - 2006. 08. 10.)

[3] Gál István László: A pénzmosás, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2004., 23.

[4] Belovics Ervin - Molnár Gábor - Sinku Pál: Büntetőjog – Különös rész, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2001., 496.

[5] A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 188. § (1) bekezdésének d.) pontja, illetve 266. § (1) bekezdésének a.) pontja.

[6] Erdősy Emil – Földvári József – Tóth Mihály: Magyar büntetőjog. Különös rész, Osiris Kiadó, Budapest, 2005., 455-456.

[7] Magyarország a Strasbourgi Egyezményt a 2000. évi CI. törvénnyel hirdette ki. Az Egyezmény három kört határoz meg, amelyeket szándékos elkövetés esetén a szerződő feleknek bűncselekménnyé kell nyilvánítaniuk. Emellett rendelkezik a nemzeti és nemzetközi szinten megvalósítandó intézkedések között az elkobzásról, rögzíti a tagállamok közötti együttműködés alapelveit, illetve annak szabályait a nyomozás, az ideiglenes intézkedések vonatkozásában, valamint szabályozza az együttműködés megtagadását és elhalasztását is.

[8] Strasbourgi Egyezmény 6. cikk 2. pont a)

[9] Ilyen például a sajtórendészeti vétség, a földmérési jel megrongálása, vagy az önkényuralmi jelképek használata.

[10] Gál: i. m. 80.

[11] Az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény 2. § (1) bekezdés második mondat.

[12] Az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény 5. § (1) bekezdés.

[13] Gál: i. m. 71.

- [14] Nagy Ferenc: A magyar büntetőjog általános része, Korona Kiadó, Budapest, 2001., 307.
- [15] Tóth Mihály: Gazdasági bűncselekmények egyszerű többséggel és számos kétséggel, Cég és Jog, 2002/9, 32-33.
- [16] Gál: i. m. 75-76.
- [17] Blaskó Béla: Magyar büntetőjog, Általános rész, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2003., 394.
- [18] Tóth Mihály: Néhány szempont a gazdasági bűncselekmények új szabályozásához. 2. r., Büntetőjogi kodifikáció, 2004/4, 14.
- [19] Erre szolgál például: Csemáné Váradi Erika – Görgényi Ilona – Gula József – Lévay Miklós – Sántha Ferenc: Magyar büntetőjog. Különös rész II., Bíbor Kiadó, Miskolc, 2002., 283.; Gál: i. m. 76-77.
- [20] Gál: i. m. 81.
- [21] Uo.